

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 236/05-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. septembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť S., s. r. o., P., zastúpenej advokátom JUDr. F. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 429/97 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Obo 143/2002 a sp. zn. Obdo V 76/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2005 doručená sťažnosť S., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej

len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 429/97 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Obo 143/2002 a sp. zn. Obdo V 76/03.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Žalobca sa žalobou zo dňa 06. 07. 1997 domáhal, aby Krajský súd v Prešove zaviazal žalovaného k úhrade 2.821.921,- Sk s príslušenstvom z titulu zaplatenia zostatku ceny zhotovovaného diela „Rekonštrukcia a nadstavba Liečebného domu P. v N.“

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 12. 1998, č. k.: 3 Cb 429/97-368 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania 0,05 % denne zo sumy 36.048,82 Sk od 15. 08. 1996 do 01. 08. 1998, zo sumy 130.473,30 Sk od 10. 09. 1996 do 08. 01. 1998 a zo sumy 2.655.399,- Sk od 14. 12. 1996 do 08. 01. 1998 s tým, že v prevyšujúcej časti bol nárok žalobcu zamietnutý a súd žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku v časti, v ktorej bol návrh zamietnutý, podal v zákonnej lehote žalobca odvolanie, o ktorom Najvyšší súd SR ako odvolací súd rozhodol rozsudkom zo dňa 09. 12. 1999, č. k.: 3 Obo 76/99 tak, že zmenil v napadnutej časti rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 12. 1998, č. k.: 3 Cb 429/97-368 a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 2.821.921,- Sk spolu s úrokom z omeškania 0,05 % denne od 09. 01. 1998 do zaplatenia. Súčasne bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového a druhostupňového konania.

Proti vyššie uvedenému rozsudku Najvyššieho súdu SR podal žalovaný dňa 22. 02. 2000 dovolanie, ktorým navrhol rozhodnutie Najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd SR ako dovolací súd v rozsudku zo dňa 27. 09. 2001, č. k.: Obdo V 31/2000-427 zrušil rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 09. 12. 1999, č. k.: 3 Obo 76/99-394 v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zo dňa 16. 12. 1998, č. k. : 3 Cb 429/97 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove následne rozhodol rozsudkom zo dňa 05. 02. 2002, č. k.: 3 Cb 429/97-489 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol.

Odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 05. 02. 2002 sme podali v zákonnej lehote dňa 27. 03. 2002.

O odvolaní podanom žalobcom rozhodol Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 12. 06. 2003, č. k.: 3 Obo 143/2002 tak, že napadnutý rozsudok Krajského súdu potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov konania. Rozsudok nám bol doručený dňa 2. 9. 2003.

Vo veci porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR sme dňa 31. 10. 2003 podali sťažnosť s poukazom na znenie čl. 127 Ústavy SR na Ústavný súd SR. Uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 25. 02. 2004 bola sťažnosť odmietnutá z dôvodu nevyčerpania dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd.

Proti rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 12. 06. 2003 sme podali dovolanie. Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 26. 05. 2005, č. k.: Obdo V 76/2003 bolo dovolanie odmietnuté. Uznesenie o odmietnutí nám bolo doručené dňa 21. 06. 2005. (...)».

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej podrobne opisuje priebeh konania a skutkový stav a tiež to, v čom vidí nesprávny postup krajského súdu a tiež najvyššieho súdu v odvolacom, resp. dovolacom konaní, a najmä to, že sťažovateľke v závere pojednávania na krajskom súde bolo odopreté jej právo podľa § 118 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a tým aj odňatá možnosť konať pred súdom.

V závere sťažnosti sťažovateľka navrhla ústavnému súdu vydať tento nález:

„Základné právo podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikovaného v zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb., ako aj článku 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd na spravodlivý proces spoločnosti S., s. r. o., P., zapísanej v obchodnom registri vedeným Okresným súdom v Prešove, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod č. k.: 3 Cb 429/97 porušené bolo.

Základné právo podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikovaného v zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb. ako aj článku 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd na spravodlivý proces spoločnosti S., s. r. o., P., zapísanej v obchodnom registri vedeným Okresným súdom v Prešove, postupom Najvyššieho súdu SR ako odvolacieho súdu v konaní vedenom pod č. k.: 3 Obo 143/2002 porušené bolo.

Základné právo podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikovaného v zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb. ako aj článku 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd na spravodlivý proces spoločnosti S., s. r. o., P., zapísanej v obchodnom registri vedeným Okresným súdom v Prešove, postupom Najvyššieho súdu SR ako dovolacieho súdu v konaní vedenom pod č. k.: Obdo V 76/2003 porušené bolo.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k.: 3 Obo 143/2002 zo dňa 12. 6. 2003 ako aj rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k.: 3 Cb 429/97 zo dňa 5. 2. 2002 a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupmi krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 429/97 a najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 143/2002, ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľky a zistil, že sťažnosť je v tejto časti podaná oneskorene.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (IV. ÚS 14/03, I. ÚS 110/03, IV. ÚS 145/04).

Ústavný súd z obsahu podania, jej príloh a zo súdneho spisu zistil, že sťažovateľkou napadnuté konanie o zaplatenie istiny s prísl. vedené na krajskom súde pod sp. zn. 3 Cb 429/97 v spojení s odvolacím konaním vedeným na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Obo 143/2002 bolo právoplatne skončené 2. septembra 2003.

Ústavný súd konštatuje, že od 2. septembra 2003 do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu, t. j. 9. augusta 2005, uplynula lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02).

Pretože ústavný súd lehotu na podanie sťažnosti ustanovenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu v označenom konaní nepovažoval za zachovanú, odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako podanú oneskorene už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Obdo V 76/03, ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavou zaručené základné právo na súdnu a inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účelovo ponímať tak, že jeho naplnením je iba úspech v súdnom konaní, t. j. priaznivé rozhodnutie vo veci účastníka (m. m. II. ÚS 21/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu nie je tento nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti súčasťou systému všeobecných súdov. Preto pri uplatňovaní svojej právomoci nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky (I. ÚS 44/03). Poslaním ústavného súdu nie je nahrádzanie všeobecných súdov, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

o ľudských právach a základných slobodách. Preto len skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Za protiústavné treba považovať aj arbitrárne rozhodnutia, rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej (napríklad v dôsledku chyby v uvažovaní) alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti.

Podľa názoru ústavného súdu za také rozhodnutie sa nedá považovať napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 76/03 len preto, že jeho odôvodnenie sa nezhoduje s právnymi a skutkovými závermi sťažovateľky. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu presvedčil, že dovolací súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpovede na ňou uvádzané dôvody dovolania relevantné pre rozhodnutie o prípustnosti dovolania. Na ústavnosť takého odôvodnenia nie je totiž potrebné, aby sa v ňom uvádzali odpovede na všetky, a to aj nepodstatné a pre vec bezvýznamné okolnosti alebo návrhy účastníka konania, aj keď účastník konania ich vníma ako relevantné. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú jasné a zrozumiteľné a dostatočne odôvodnené.

Z napadnutého uznesenia predovšetkým vyplýva, že najvyšší súd náležitým spôsobom odôvodnil základnú námietku sťažovateľky o odopretí práva podľa § 118 ods. 3 OSP. Z rozhodnutia najvyššieho súdu v tejto časti vyplýva, že *„odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť postup súdu, ktorým sa znemožnila účastníkovi realizácia procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytuje. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) OSP významná, sa pritom jedná iba vtedy, ak išlo o nesprávny postup a ak sa tento nesprávny postup súdu prejavil v priebehu konania, teda nie pri samotnom rozhodovaní. Z toho hľadiska potom nie sú dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP námietky dovolateľa, týkajúce sa dôvodov rozsudku prvostupňového súdu, ktorý podľa*

názoru žalovaného prihladol na dôkaz, ktorý nebol súčasťou spisu. Nič nebráni súdu, aby vykonal aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl. Toto právo mu priznáva § 120 OSP. (...) Z obsahu zápisnice z pojednávania sa zisťuje, že žalovanému bolo umožnené predniesť svoje odvolanie, v rámci ktorého mohol uviesť všetko, čo považoval za potrebné. K prednesu žalovaného sa potom vyjadril žalobca a odvolací súd vo veci rozhodol. Pred odvolacím súdom sa už nevykonávalo žiadne dokazovanie, ku ktorému by bolo potrebné sa ešte na záver vyjadrovať. (...)“

Podľa názoru ústavného súdu uvedené odôvodnenie, ako aj samotné rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno považovať za nezákonné, zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu v dovolacom konaní nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, resp. nezákonnosti tohto rozhodnutia.

Rovnako ústavný súd už viackrát vyslovil, že postup súdu, ktorý nevykonal dôkazy navrhnuté účastníkom, nie je možné hodnotiť ako v rozpore s označenými článkami ústavy, dohovoru a listiny. Nie je povinnosť súdu vykonať všetky dôkazy označené účastníkmi konania, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci umožňuje sudcovi vykonať len tie dôkazy, ktoré vedú podľa jeho uváženia k spravodlivému rozhodnutiu (napr. II. ÚS 218/00).

V súvislosti s námietkou sťažovateľky o porušení jej procesných práv podľa § 118 ods. 3 OSP ústavný súd konštatuje, že z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že sťažovateľke bolo umožnené predniesť svoje odvolanie, v rámci ktorého mohla uviesť všetko, čo považovala za potrebné, a keďže pred odvolacím súdom sa už nevykonávalo žiadne dokazovanie, nemohlo byť porušené jej procesné právo vyjadriť sa k dokazovaniu.

Čo sa týka námietky sťažovateľky o porušení jej procesných práv odvolacím súdom tým, že jej nebolo umožnené žiadať o pripustenie dovolania, ústavný súd poznamenáva, že pripustenie dovolania podľa § 238 ods. 3 OSP je výrok odvolacieho súdu a sťažovateľke nič

nebránilo s podaným odvolaním uplatniť aj písomne zdôvodnený návrh na rozhodnutie o pripustení dovolania podľa § 238 ods. 3 OSP, pričom odvolací súd nie je viazaný takýmto návrhom odvolateľa.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej vzájomnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním, rozhodnutím alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, alebo ak nezistí žiadnu možnosť porušenia označených základných práv alebo slobôd, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (m. m. II. ÚS 21/02, I. ÚS 91/03).

Príčinnú súvislosť medzi postupom a rozhodnutím dovolacieho súdu a namietaným porušením označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže zakladať postup a rozhodnutie tohto súdu, ktoré sú v súlade s platným Občianskym súdnym poriadkom. Najvyšší súd viazaný rozsahom a dôvodmi sťažovateľkou podaného dovolania preskúmal predovšetkým splnenie zákonných podmienok pre jeho prípustnosť ako mimoriadneho opravného prostriedku v taxatívne vymedzených prípadoch podľa § 237, § 238 a § 239 OSP a uviedol dostatok dôvodov na výrok o odmietnutí dovolania. Preto je sťažnosť v tomto rozsahu námietok sťažovateľky zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd sa nezaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2005